

Урок 44

Тема. РМ (у) 4. Значення образу Джоконди для розкриття авторського задуму. Ідея особистої відповідальності у творі. Віра автора в силу мистецтва, яке здатне врятувати душу людини та світ. (ТЛ) Художня деталь, ідея

Мета (розвиток компетентностей). *Предметних і комунікативних:* знання і розуміння змісту оповідання «Усмішка», його головних героїв та місця образу Джоконди в образній системі, його значення для розкриття авторського задуму, поняття художня деталь; *уміння* відтворювати основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів, відповідати на запитання за змістом прочитаного/почутого, *уміння* визначати в тексті художні деталі, пояснювати їхнє значення для розуміння ідейного змісту твору, формулювати ідею твору, висловлювати власні думки, почуття і враження, викликані описаними ситуаціями. **Ключових:** розвиток уміння визначати головну і другорядну інформацію, в прочитаному/почутому тексті, логічно обґрунтовувати висловлену думку; поєднувати інформацію, подану в різні способи у межах одного або кількох текстів/медіатекстів; уміння проводити паралелі між образами й ситуаціями твору та власним життєвим досвідом; формування ціннісних орієнтацій (віра в силу мистецтва, здатного рятувати людину і світ).

Обладнання: ПК, презентація за темою уроку, підручники, зошити.

Тип уроку: урок формування нових знань, умінь та навичок.

Уся міцність цивілізації залежить від Науки та Мистецтва

А. Пуанкаре, французький математик і філософ

Зміст уроку

I. Актуалізація та корекція знань.

Хвилинка творчості. Презентація «Листів у Майбутнє» та інформаційного допису «Сучасне варварство та вандалізм».

II. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми уроку. Визначення очікуваних результатів відповідно до орієнтирів навчальної програми.

Створення «Кола Венна». Відповіді учнів на проблемні питання та заповнення схеми.

- Що дає людині наука, а що мистецтво? Що з них, на ваш погляд, важливіше?

Проблемна ситуація. Як ви розумієте вислів, що став епіграфом нашого уроку? Що таке цивілізація? Чому саме наука та мистецтво визначають її рівень розвитку?

Словник. **Цивілізація** – рівень розвитку суспільства, його матеріальної та духовної культури.

III. Сприйняття і засвоєння матеріалу.

Презентація репродукції картини Л. да Вінчі «Джоконда» та повідомлення.

Леонардо да Вінчі (1452-1519) – італійський художник, поет, інженер, математик, механік, філософ. Одна з найвидатніших картин художника «Джоконда» (1503-1506р.)

Зберігається картина у Луврі (Франція). На полотні молода чарівна жінка з допитливим поглядом і таємничою посмішкою. Вона задумлива, мрійлива, сумна. Вважають, що це Ліза ді Антоніо Герардіні, дружина багатого купця Франческо Джокондо.

Картина виконана у техніці «сфумато», що передбачає затуманеність, розмитість, плавність. Гра світлотіні не тільки допомагає передати міміку обличчя, але й сприяє враженню вишуканості й витонченості. Образ Мони Лізи доповнює пейзаж, який створює враження цілісності, єдності героїні з природою. Навіть складки на одязі жінки нагадують круті береги, річки, нерівні дороги. Жінка на картині немов жива, це відчувається в найменших деталях картини. Мона Ліза ніби розмовляє з вами. Леонардо надав обличчю і погляду Джоконди такого виразу, що здається, ніби вона сама розглядає глядача.

Історико-культурний екскурс. Вже кілька століть картина «Мона Ліза» переосмислюється різними авторами. Митці сучасності прагнуть проникнути в глибини натхнення великого Леонардо. Небагатьом це вдається, але у світі новітнього мистецтва є роботи, що привертають увагу. Що це – бажання відщипнути шматочок слави великого майстра для себе, прагнення по сучасному поглянути на шедевр, безглуздий жарт чи збиткування над класикою? Вирішуйте в кожному випадку самі. Наше завдання – представити вам новітні інтерпретації шедевр Леонардо да Вінчі:

- ✓ Казимір Малевич в 1914 році створив колаж «Композиція з Моною Лізою», де двічі закреслив зображення репродукції та надписав зверху «Часткове затемнення». Чи це не про людей, які через власну темноту знищують культурні цінності?;

- ✓ Вуса і борідку на звичайній паперовій копії всесвітньо відомого полотна Леонардо да Вінчі французький художник Марсель Дюшамп домалював олівцем в 1964 році. Всього ним було виготовлено на продаж 38 таких копій «Джоконди з вусами»;

- ✓ Сальвадор Далі у 1964 році виконав «Автопортрет в образі Мони Лізи»;

- ✓ Енді Воргол у 1978 році створив композицію в блакитних кольорах, де зобразив чотири Мони Лізи, щоб показати, що в сучасному світі споживання все повторюється, копіюється, немає нічого унікального;

- ✓ Бенксі, знаменитий майстер настінних малюнків-графіті, на знак протесту проти суспільних та міжнародних політичних проблем створив графіті «Mona Lisa Mujaheddin» («Мона Ліза – моджахед»), де Джоконда з гранатометом, зведеним для пострілу;

- ✓ на австралійському фестивалі кави вісім митців створили кавову інсталяцію розміром 6х4 метри, з понад 3500 стаканчиків кави і майже 340 літрів молока;

- ✓ американський художник Вік Мюніс намалював дві версії картини да Вінчі, використовуючи варення та джем, а художниця з Каліфорнії Крістен Камінгс створила справжню спокусу для ласунів - копію Джоконди з 12 тисяч мармеладок;

- ✓ існує дві версії Джоконди в українському вбранні: на фоні старовинного українського села та Джоконда на Майдані;

- ✓ невідомий майстер графіті з Норвегії зобразив Джоконду, яка щіткою замальовує власне зображення. Автор назвав своє творіння – «Остання Мона». Виникає питання: вона це робить, бо вважає, що її образ вже застарів та некреативний для сучасного мистецтва? Чи цим самим вона просить не привертати стільки уваги до її скромної персони. А може, прагне заховатися від людської жорстокості та варварства?

IV. Формування знань, умінь, навичок, компетенцій.

Актуалізація поняття. Конфлікт - зіткнення, боротьба, на яких побудовано розвиток сюжету в художньому творі; протиріччя як принцип взаємодії образів літературного твору.

- Які протиріччя показує нам Рей Бредбері в «Усмішці»?

- На основі якого зіткнення побудовано розвиток сюжету цього твору? (Між Томом і натовпом, між красою і вандалізмом). Як автор розв'язує ці конфлікти?

- Чи можна сказати, що сила мистецтва змогла врятувати душу Тома від остаточного перетворення на злого вандала?

- Чи знає натовп що-небудь про картину, яку мають виставити на огляд?

- Чому люди прагнуть будь-що плюнути на картину, а найбільше – знищити її?

- Чи відповідають ці люди особисто за своє минуле? А за своє майбутнє і майбутнє своїх дітей? Як ви гадаєте, майбутнє їхніх дітей буде кращим чи гіршим?

- Яким чином автор утверджує у творі ідею особистої відповідальності людини?

- Як автор пояснює, чому люди ненавидять своє минуле? Чого вони чекають від майбутнього? Чи можуть вони змінити майбутнє? Чому ні, чому так? Як саме, коли так?

V. Закріплення матеріалу, узагальнення та корекція знань.

Заповнення узагальнюючої таблиці.

Минуле героїв	Їхнє сьогодення	Очікування майбутнього

Бесіда-узагальнення.

- Що у новелі Р.Бредбері є символом духовності? (Усмішка Джоконди.)

- Якою вона є? Складіть асоціативний ланцюжок: лагідна, ніжна, привітна, загадкова...

- Чим є усмішка для Тома? (Надією на краще, символом початку нової цивілізації — добра, краси, миру і щастя.)

- Чому дія новели закінчується вранці? Яка роль такого фіналу? (Усмішка, ранок, дитина - це символи майбутнього. Ранок - це завжди надія на краще, це нове життя буде осяяне усмішкою, що стала символом добра, краси, які слід берегти та вміти цінувати.)

- Як образ Джоконди, її усмішки розкриває головну думку твору?

VI. Підбиття підсумків. Рефлексія. Есе «Яким буде майбутнє?»

Працюємо вдома. Виконайте завдання 2Б на с. 269. Напишіть власний невеликий фантастичний твір, можливо фанфік – продовження пригод Тома.